

Lovlige håndverkere til

nye land

BERGEN (VG) Billig arbeidskraft fra de nye EU-landene banker på døra vår. Men pass deg så du ikke går i fella.

I morgen blir ti nye land EU-medlemmer. Inn i det gode selskap kommer blant annet Polen og de baltiske statene Latvia, Litauen og Estland, der tusenvis av borgere står i kø for å få jobb i Norge.

Odelstinget vedtok fredag flere endringer i utlendingsloven som er ment å skulle begrense strømmen av utenlandsk arbeidskraft til Norge.

Blant annet skal borgere fra de nye landene få samme lønn og arbeidsforhold som norske arbeidere.

Men lite tyder på at dette vil virke særlig begrensende, fordi de nye reglene bare gjelder personer som kommer til Norge på egen hånd og søker jobb.

For den som skal pusse opp kjøkknet, tapetere barnerommet, male huset eller bygge seg et nytt gjerd, er det ikke verre at man kan ringe direkte til et firma i Praha eller Riga og be om et tilbud på jobben.

Firmaet kan så sende folkene sine til Norge, på lokal lønn. Årsaken er at EU ikke definerer dette som fri fyt av arbeidskraft, men fri fyt av tjenester.

Det finnes også andre måter å gjøre det på: Borgere i de nye EU-landene kan starte sitt eget firma i hjemlandet, og dra til Norge alene eller med flere «ansatte». Lønnen kan de selv bestemme.

Dette gjør at du helt lovlig kan få utført arbeid til en lang billigere penge enn hva norske håndverkere koster.

I Polen og Estland er lønnsnivået en sjettedel av det norske. Det betyr at kreative arbeidsgivere har et stort fortrinn hvis de vil konkurrere med norske bedrifter, sier malermester Ole Paulsen i Bergen, som har 40 ansatte i bedriften.

Norske firmaer kan dessuten gi oppdrag til underleverandører i hele EU, som kan sende medarbeiderne sine til Norge for å jobbe for hjemmeløst.

Men som privatperson patar du deg et stort ansvar når du ansetter en utlending. På oppdrag fra VG har avdelingsleder Marta Johanne Gjengedal og rådgiver Bente Lundekvam ved Bergen likningskontor og folkerogister gjennomgått regelverket og laget en oversikt over hvilke økonomiske plikter man har som arbeidsgiver.

Op det er mye å passe på. Privatpersoner har en omfattende undersøkelsesplikt. Lar vi være å sjekke at alt er i orden, kan vi bli stilt til ansvar, sier de.

Kontakter du, eller blir oppsøkt av, et utenlandsk firma, skal du ta kontakt med Sentralkontoret for utenlandssaker i Sandnes for å sjekke om firmaet har registrert seg i Norge.

I så fall skal de betale både arbeidsgiveravgift, skatt og trygd i Norge. Poretaket skal ha fylt ut en egen registreringsblankett (1198), sier Lundekvam.

Kommer enkeltstående håndverkere eller andre fagfolk på dera, må du ringe det lokale ligningskontoret og sjekke om personen er registrert som næringsdrivende i Norge.

Er ikke personen næringsdrivende, skal velkomnende visе fra skattekortet sitt.

Hvis personen ikke fremviser skattekort, tyder nye på at vedkommende ikke har oppholds- eller arbeidstillatelse.

Da bør man ikke engasjere personen, sier Lundekvam.

Endrer det med en avtale om arbeid, må arbeidsgiveren fylle ut egen oppgjørskort for private arbeidsgivere, som fås på kommunekontoret.

Bege må undertegne før blanketten sendes inn til kementerian når oppdraget er utført.

Der skal det stå navn, adresse og fødselsdato til den som har utført jobben.

Han skal oppgi hva han har fått i lønn, og gi opplysninger om eventuelt fri bolig og kostgodtjobber. De to blankettene er også å anse som en sum og trekkoppgave.

Alle arbeidsgivere har skattplikt i Norge, selv om de hverken har oppholds- eller arbeidstillatelse. Og det er du som arbeidsgiver som har ansvaret her også.

Oppdragsgiveren er ansvarlig for skattekort, sier Lundekvam. Han påpeker at arbeidsgivere kan komme i ansvar dersom dette ikke gjøres.

Skatten skal betales inn på en blankett som følger med registreringskjemaet.

Men pass

- Sjekk om
- Sjekk skat
- Vær obs



sp7ef3c3.jpg FOTO: SCANPIX

Slik skal sosial dumping

Arbeidstilsynet skal kunne bøtelegge bedrifter p

AV PÅL ANDREAS MÆLAND

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, legger regjeringer

frem sin «Handlingsplan 3 for et anstendig og seriøst arbeids

dumping». Planen bygger videre på de to tidligere handlingsp

sosial dumping fra 2006 og 2008, og følger opp Arbeidslivsm

Bergens Tidene 2013



SJEFEN PÅ KONTROLL: Statsminister Erna Solberg hilser på Konstantin Sadovsku fra Litauen. Han er ansat...

Vis bildetekst

Statsministeren og arbeidsministeren på tokt mot arbeidslivskriminalitet

TORGNY HASÅS

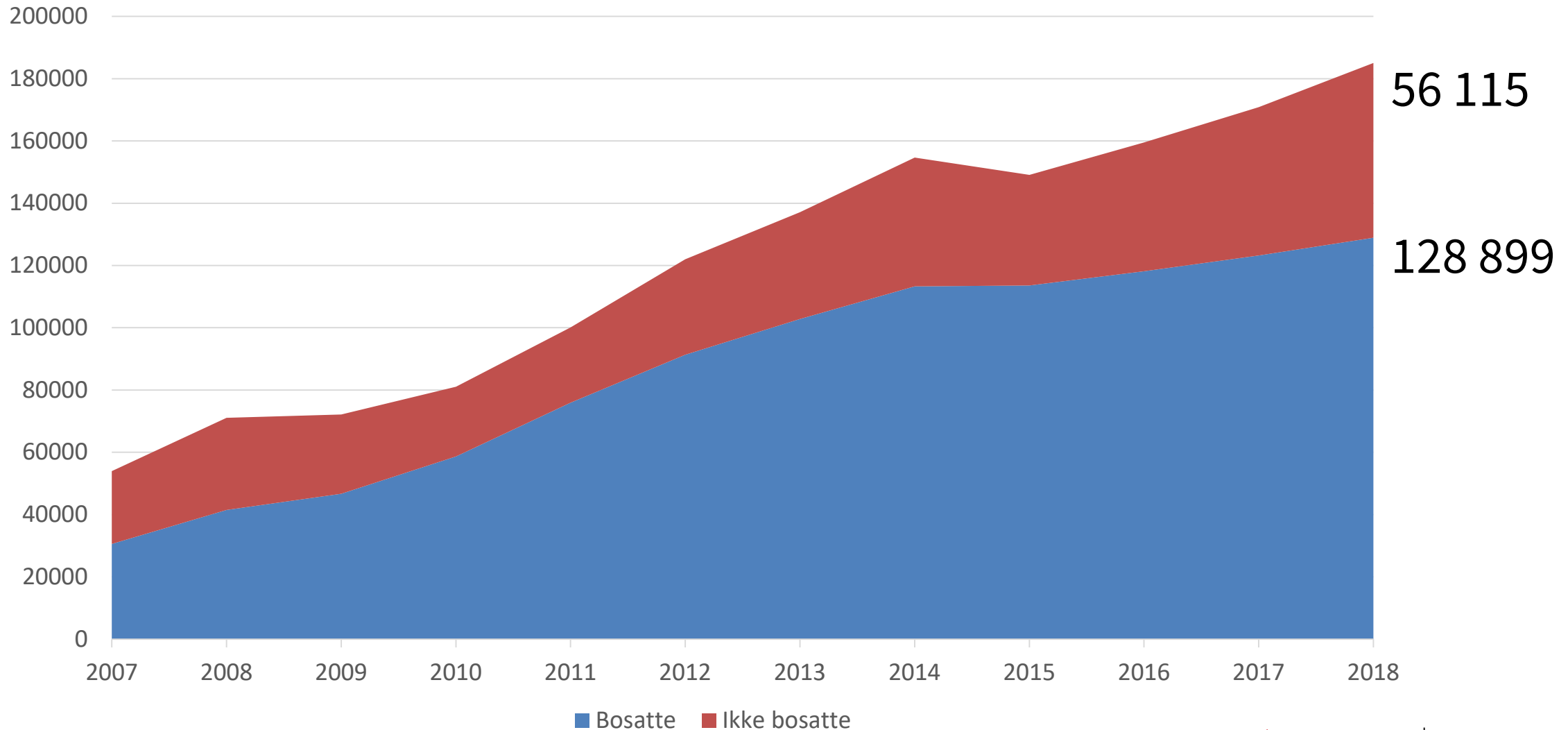
Fri fagbevegelse 2015

VG 2004

Fafokonferansen 2019

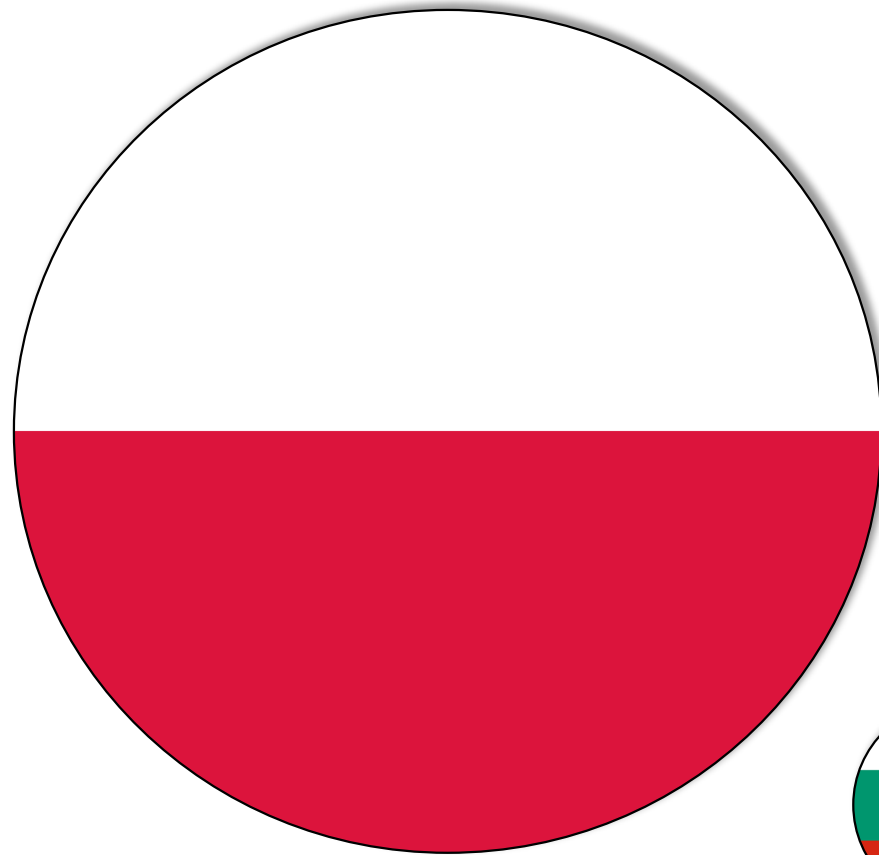


Arbeidsinnvandrere fra EU-11 2007 - 2018



Kilde: SSB

Hvor kommer de fra?



Polen



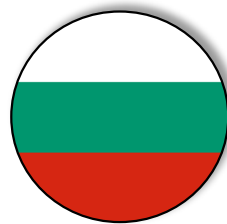
Litauen



Romania



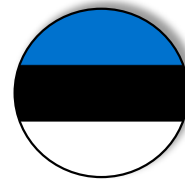
Latvia



Bulgaria



Kroatia



Estland



Slovakia



Ungarn



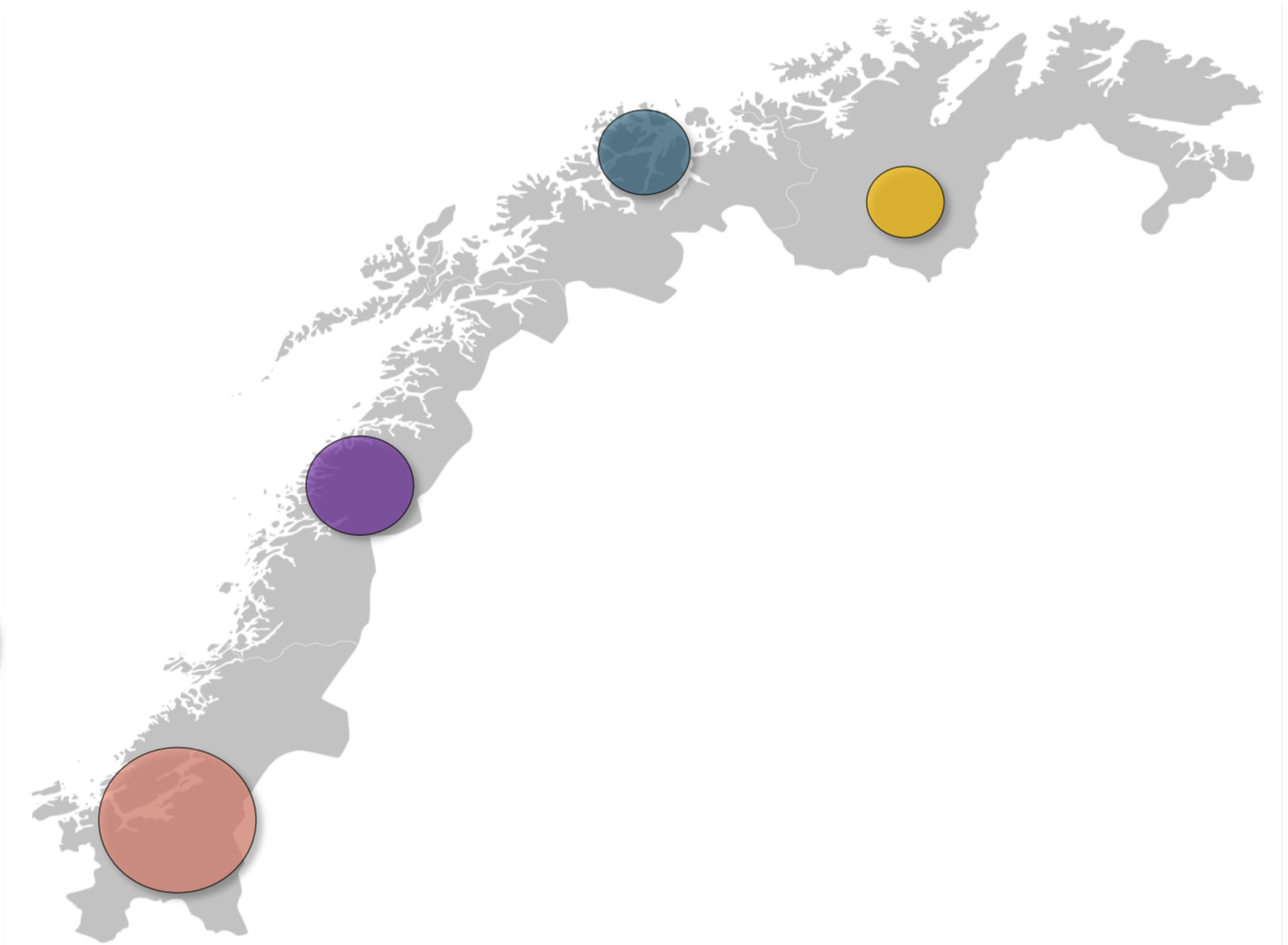
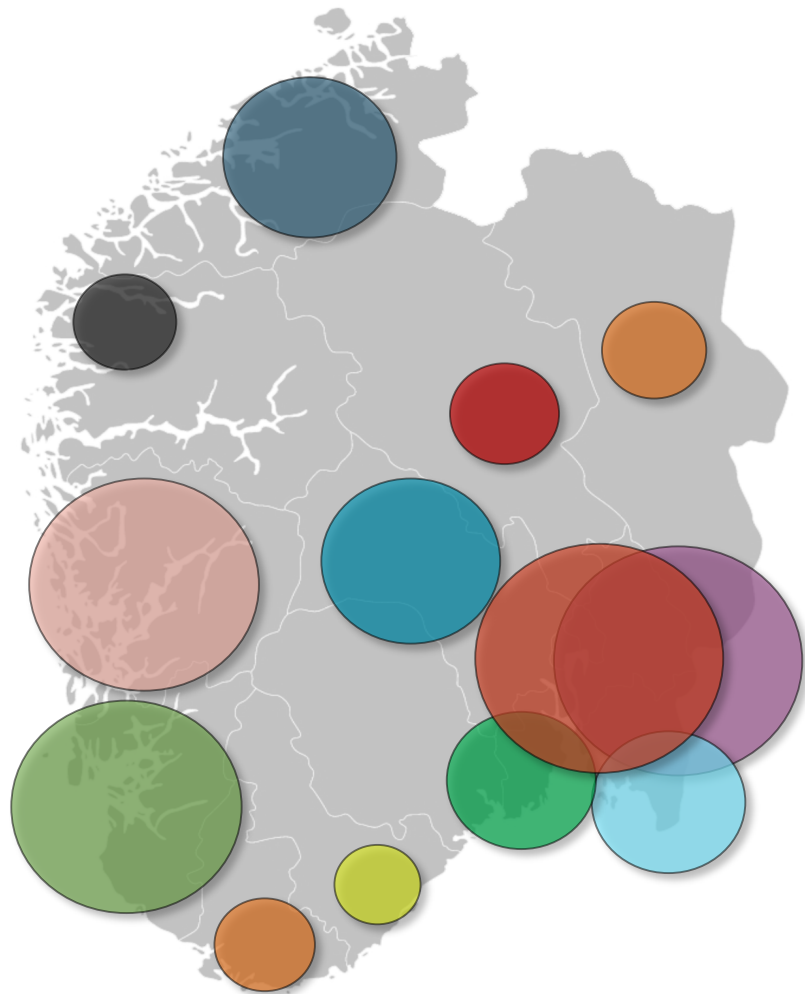
Tsjekkia



Slovenia

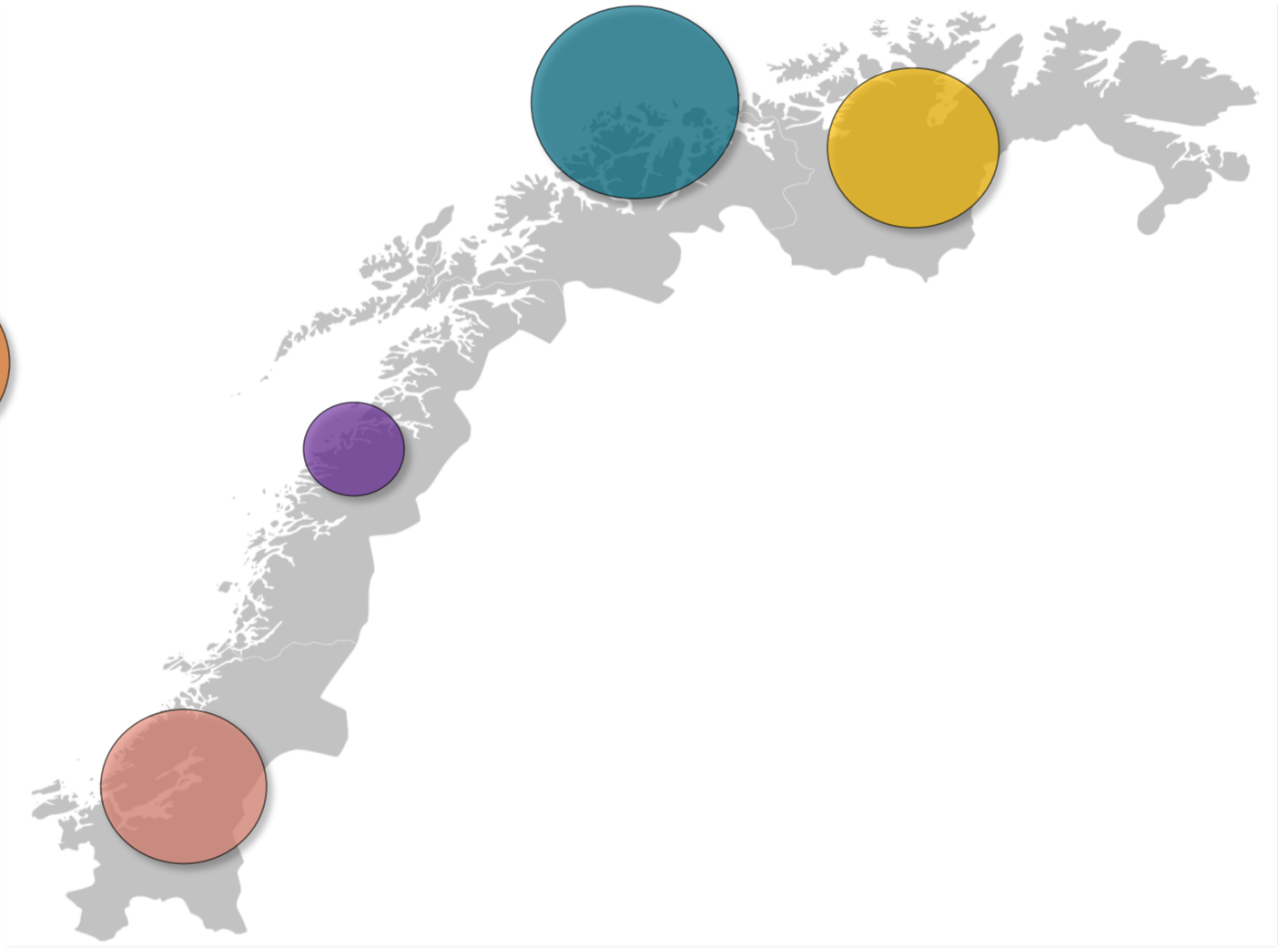
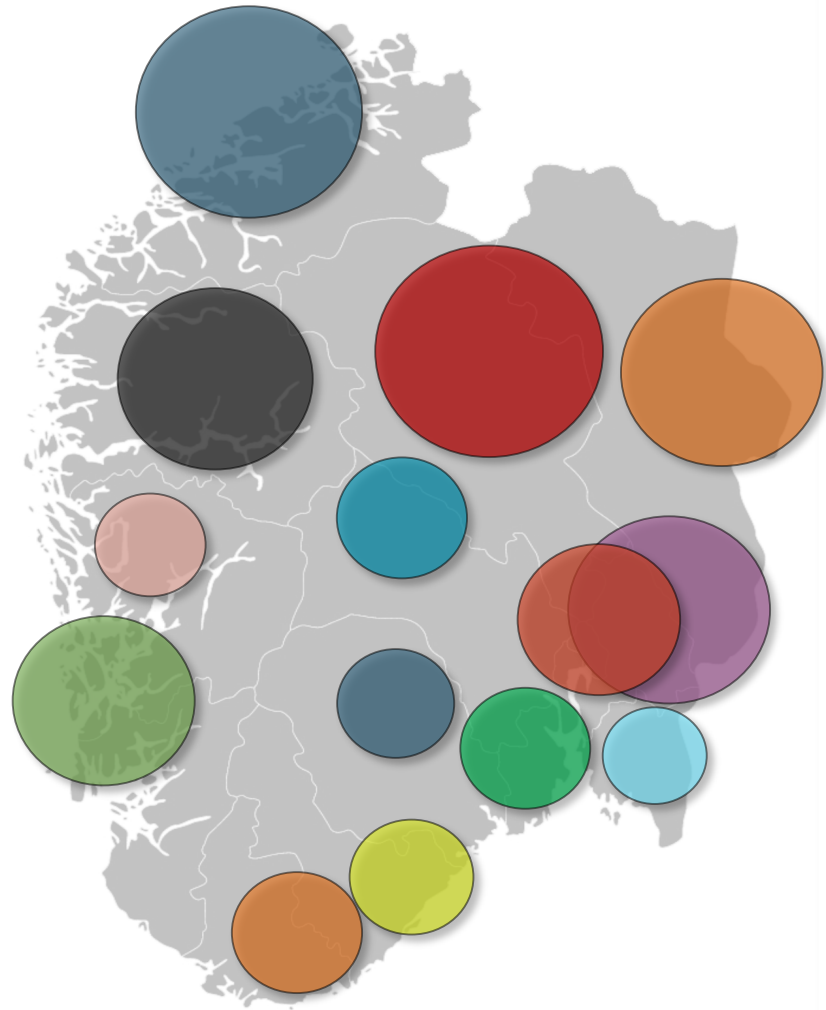
Kilde: SSB

Hvor holder de til?



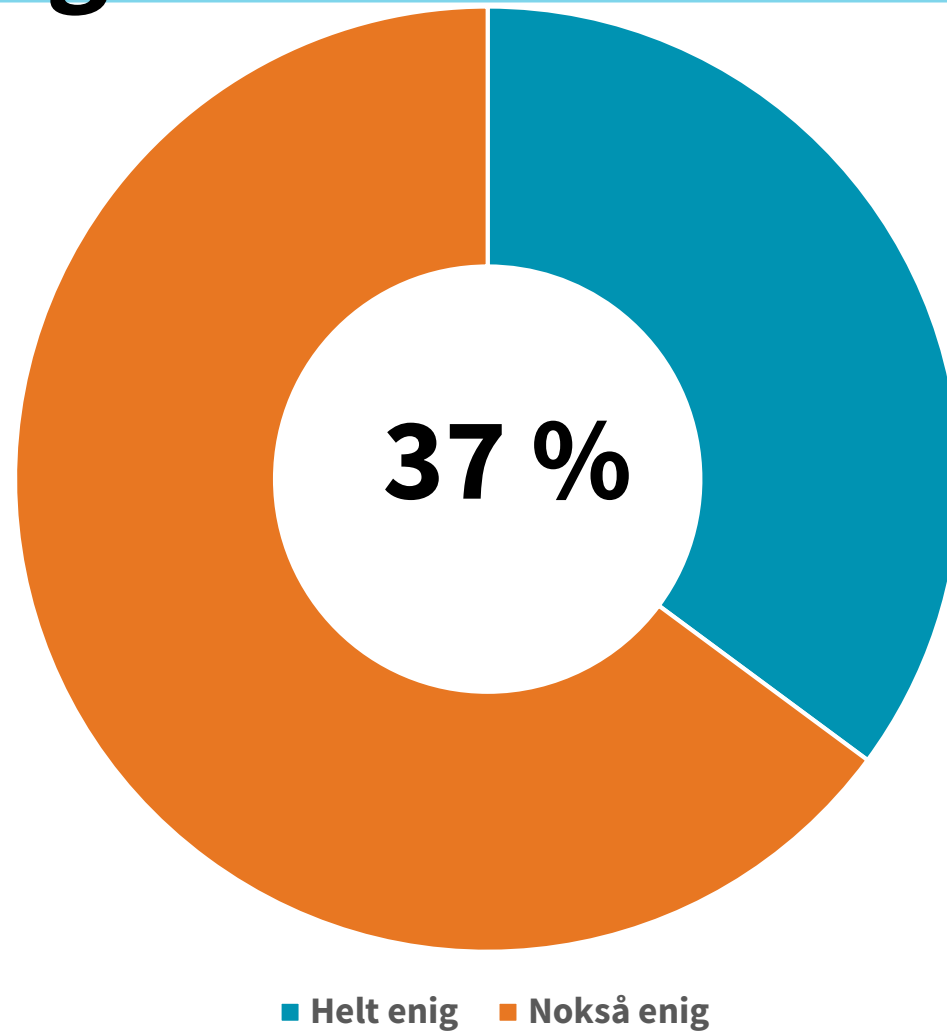
Kilde: SSB

Hvor holder de til?

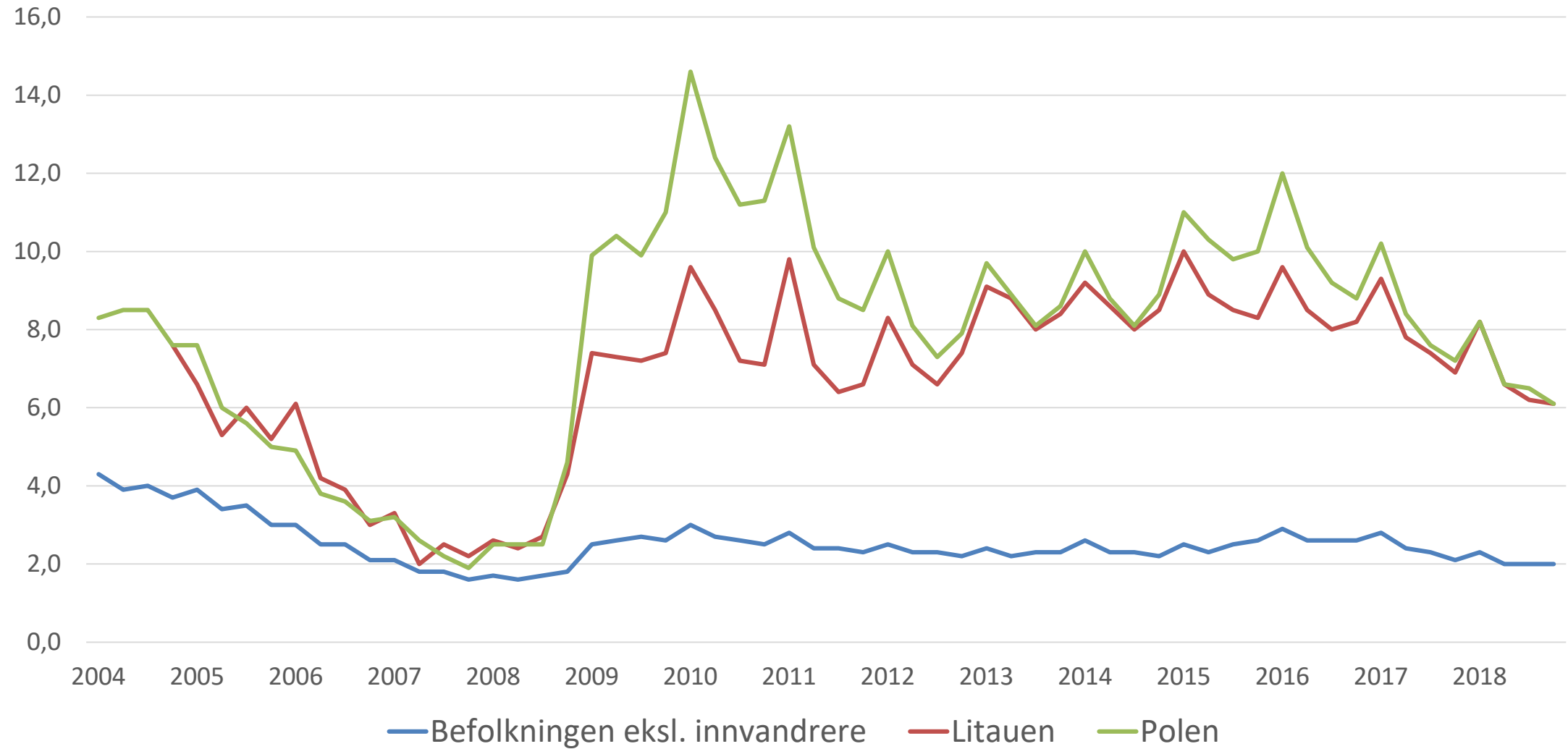


Kilde: SSB

«Arbeidsinnvandrere sikrer bosetting i distrikts-Norge»



Arbeidsledige og på tiltak 2004 - 2018



Kilde: SSB

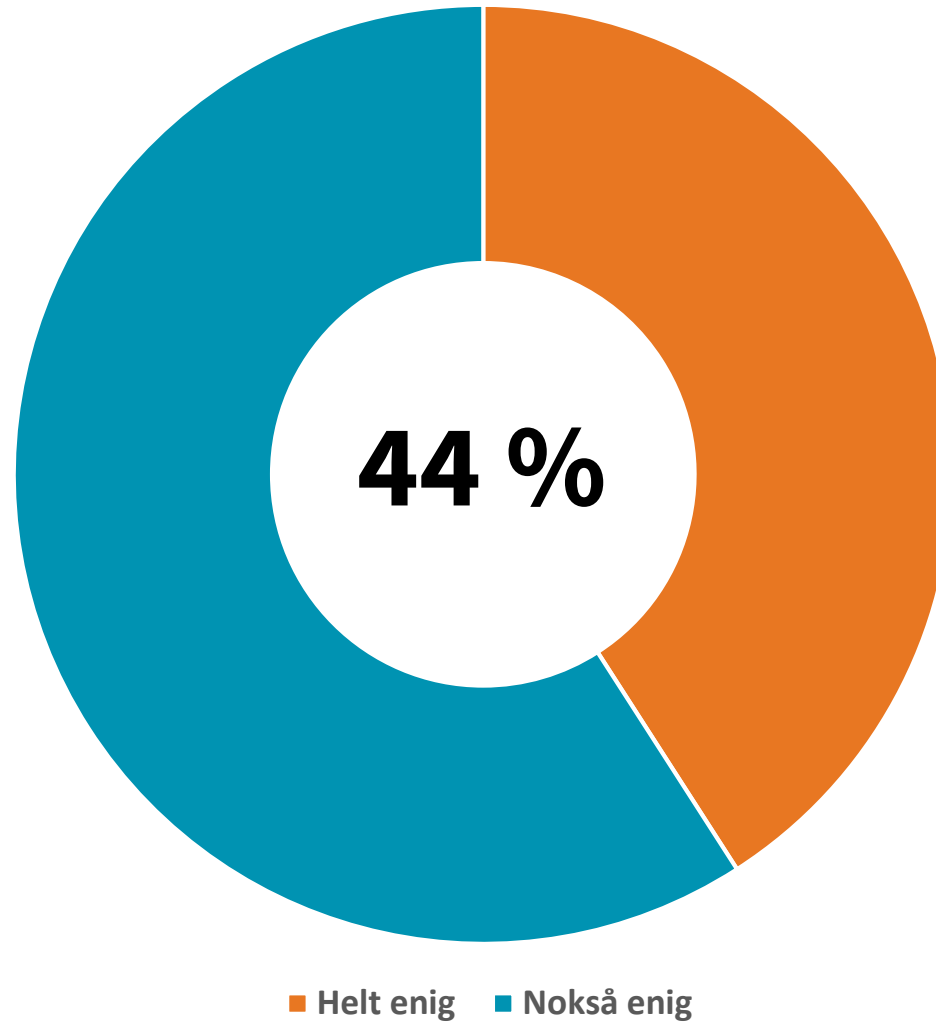


Velferdsekspport til utlandet?

Stønad 2018	Totalt mill. kr	Andel utbetalt utland	Andel utbetalt Polen
Kontantstøtte	1 717	3 %	0,5 %
Barnetrygd	14 878	0,9 %	0,4 %
Foreldrepenger	19 537	0,8 %	0,1 %

Kilde: NAV

«Arbeidsinnvandring fra Øst-Europa vil presse svake grupper ut av arbeidsmarkedet»



■ Helt enig ■ Nokså enig



- Hvordan har arbeidsinnvandringen preget hverdags-Norge?
- Er det grunn til å være bekymret for arbeidsledighet og «velferdseksport»?
- Og kan arbeidsinnvandringene presse svake grupper ut av arbeidsmarkedet

Arbeidsinnvandring i 15 år

Arbeid, levekår og velferd





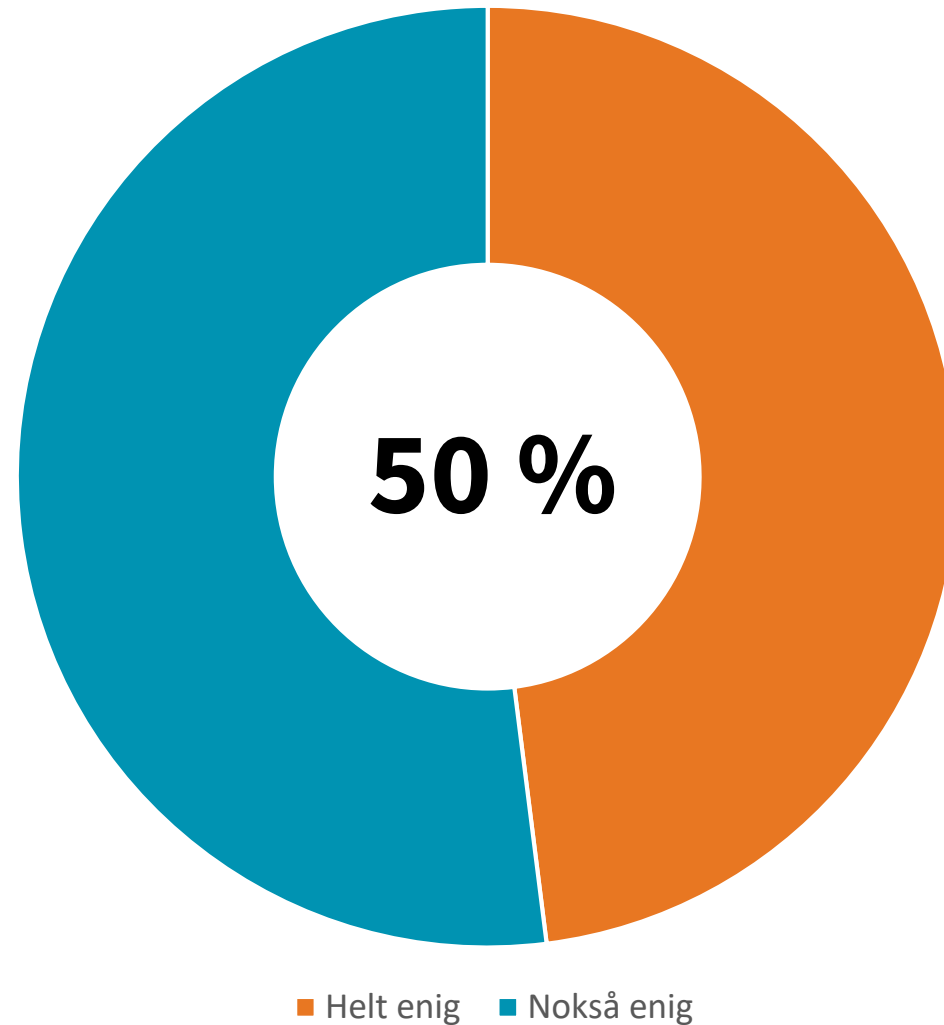
Foto: Alf Tore Bergsli, Fafo

Sysselsatte EU-11 etter næring 2018



Kilde: SSB

«Arbeidsinnvandring fra Øst-Europa presser norsk lønnsnivå nedover»

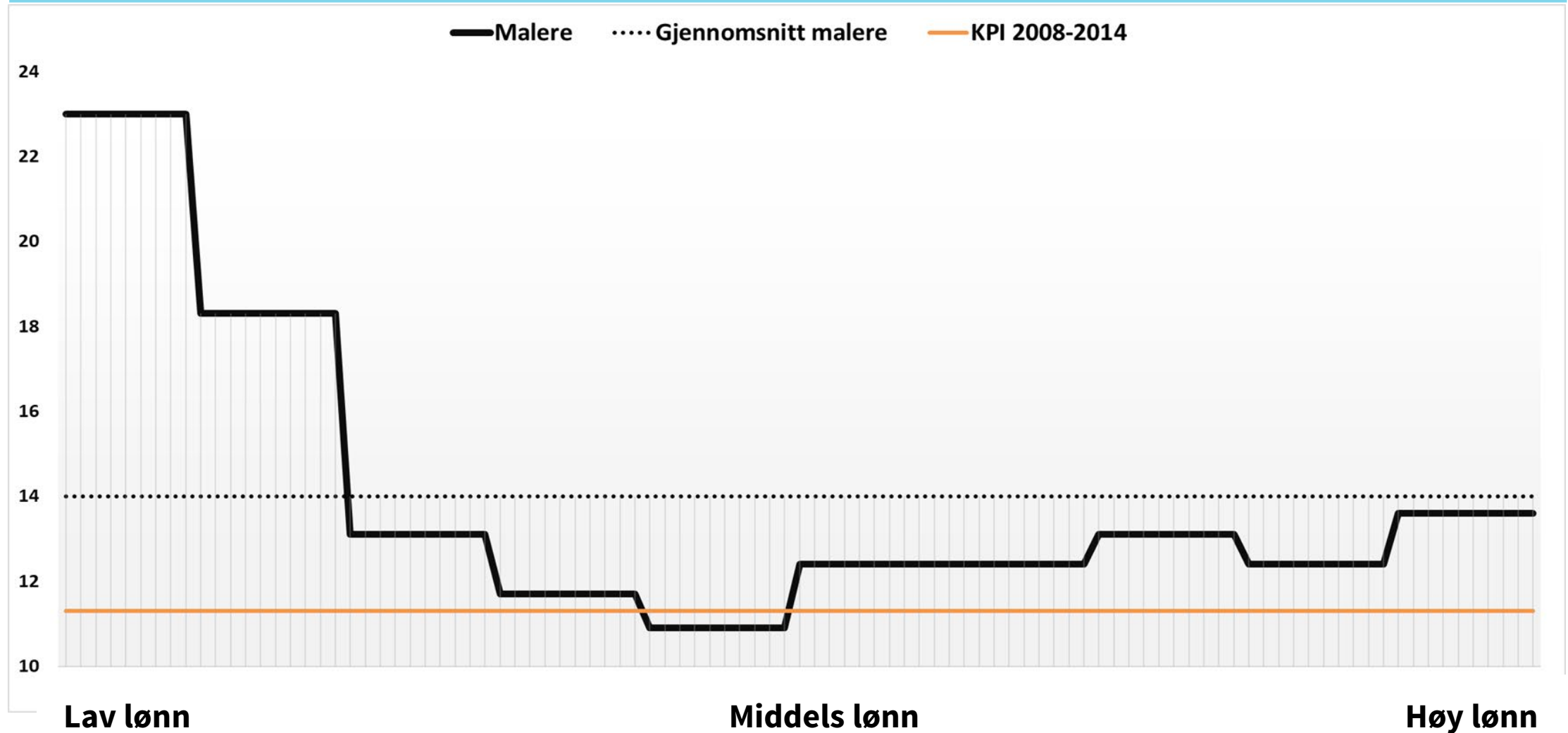




Allmenngjorte områder 2019

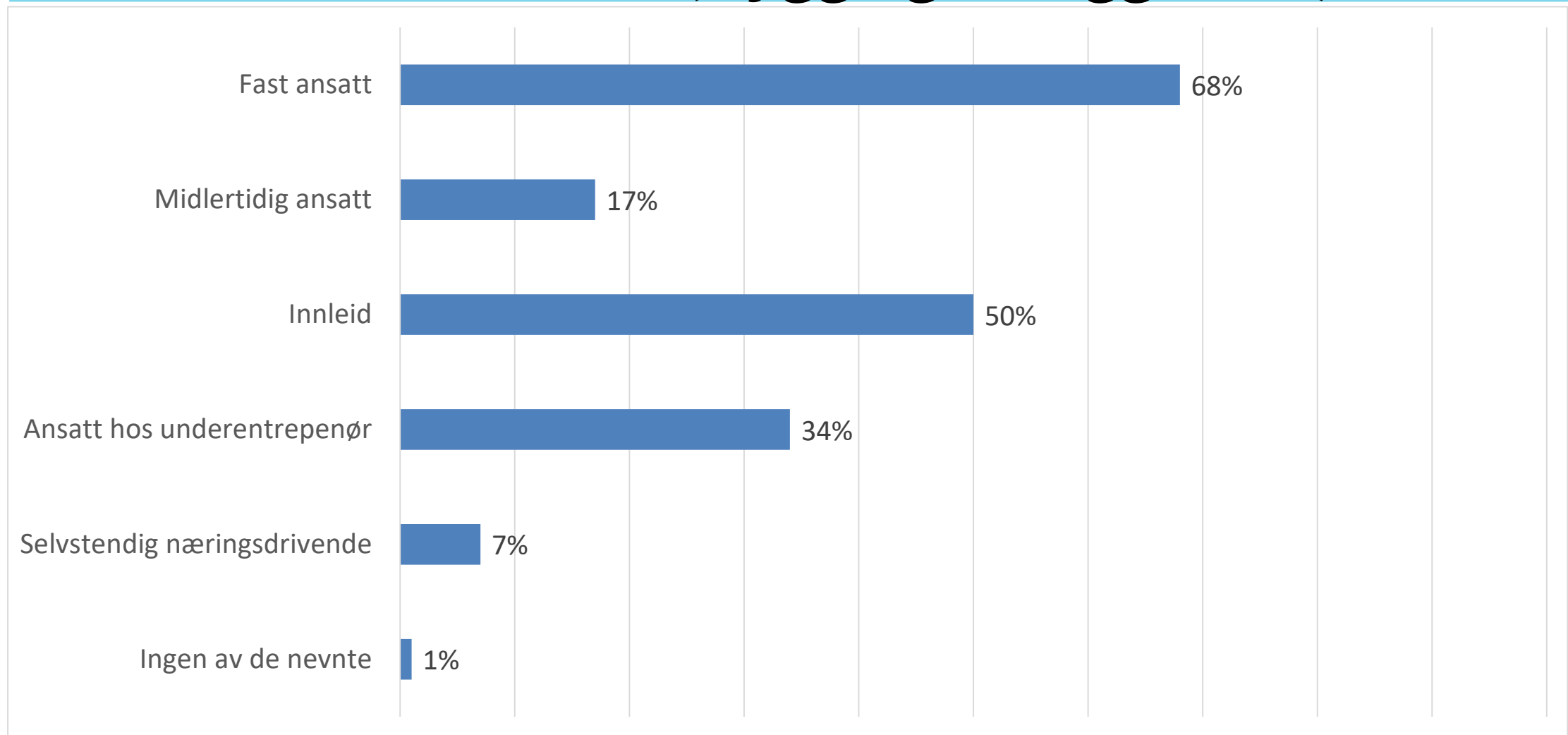
- Bygg
- Renhold
- Skips- og verftsindustrien
- Landbruk og gartneri
- Fiskeindustrien
- Elektro
- Godstransport
- Persontransport med turbil
- Overnattings- serverings- og cateringverksemd

Lønnsøkning i prosent 2008-2014 for malere på ulike lønnsivå



Kilde: Jordfald og Svarstad 2018

Bedriftenes bruk av ulike tilknytningsformer for arbeidskraft fra EU-11 (Bygg og anlegg 2017)



Anslag på innleid arbeidskraft for håndverksfagene i bygg og anlegg - 2016

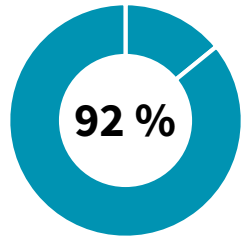
Oslo og Akershus

14-18 prosent

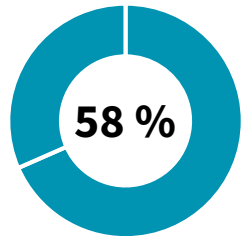
Landet forøvrig

8-11 prosent

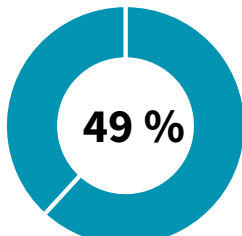
Hvorfor innleie? Bygg og anlegg 2017



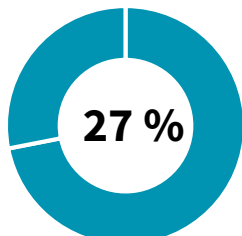
“lettere å dekke midlertidig behov for arbeidskraft”



“mindre risiko enn å ansette direkte”



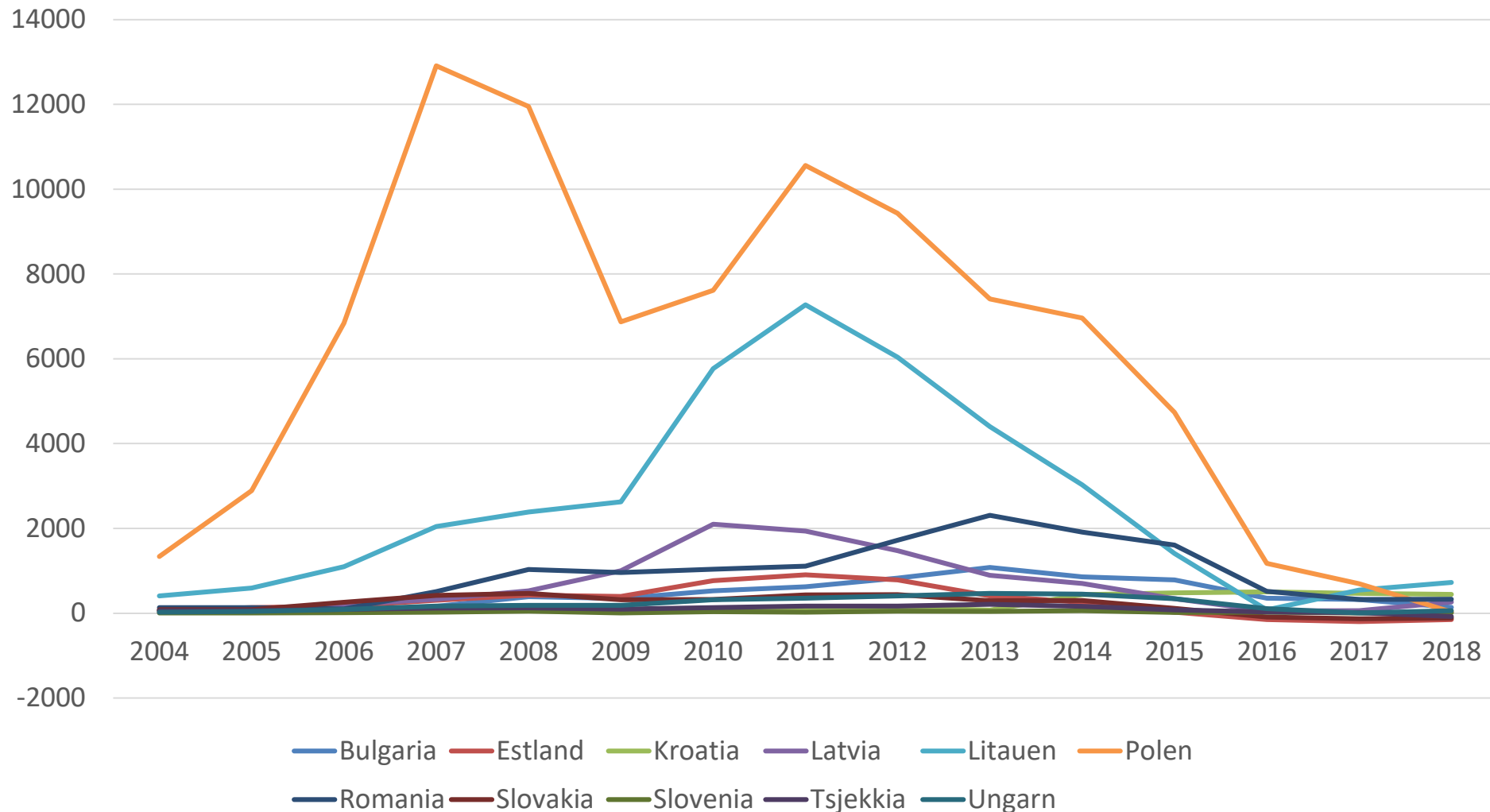
“større fleksibilitet men hensyn til arbeidstid”



“lavere kostnader”

Hva skjer nå?

Netto innvandring EU-11 2004 - 2018



Kilde: SSB



- Press på lønns- og arbeidsvilkår
- Dårligere samarbeidsklima mellom partene i arbeidslivet?
- Hva skjer hvis færre kommer og flere drar?